

Pobyty Izraelitów przy górze Horeb

Autor tekstu: **Zbigniew Chorąży**

W poprzednim artykule pt. [Exodus Mojżesza](#) przedstawiłem udokumentowaną relacją biblijnymi wędrówkę Izraelitów do góry Bożej na Synaju.

23d 2m 1r	22 km — przejście z Alusz do Refidim, pobyt — 7 dni	Wj17/1, Lb33/14
27d 2m 1r	bitwa z Amalekitami	Wj17/8
28d 2m 1r	Mojżesz buduje ołtarz	Wj17/15
29d 2m 1r	Jetro przybywa z Syporą i jej synami	Wj18/2
30d 2m 1r	ustanowienie sędziów	Wj18/21, Pwt1
1d 3m 1r	13 km — przejście z Refidim do góry Horeb (Serabit)	Wj19/1-2, Lb 3/15

Zanim Izraelici dotarli do Horebu, rozbili obóz w niedalekim Refidim. Tu zostali zaatakowani przez liczną grupę Amalekitów, pustynnych rozbójników. Przy już pomniejszonej dziesięć razy liczebności zdolnych do walki Izraelitów (około 61,5 tysiąca), Amalekitów mogło być nie więcej niż pięć tysięcy. A mimo to Izraelici mieli duże trudności z pokonaniem przeciwnika. Biblijna treść informuje o frapującej sytuacji. Mojżesz mówi do Jozuego (Wj 17/9):

„Wybierz sobie mężów i wyruszysz z nimi na walkę z Amalekitami. Ja jutro stanę na szczycie góry z laską Boga w ręku”.

Dlaczego Mojżesz musiał stanąć z laską Boga na szczycie góry, aby Izraelici mogli wygrać bitwę? Jeżeli laska Boga była rzeczywiście pomocą Bożą, zbędne byłoby stwarzanie specjalnych warunków do jej użycia. Musi tu chodzić o coś zupełnie innego i racjonalnego. Mojżesz musiał wejść na jakieś wzniesienie, aby dobrze widzieć i przy użyciu laski kontrolować przebieg walki. Mojżesz nie był jakimś słabeuszem. A mimo to nie był w stanie samodzielnie trzymać laski w swoich rękach.

Aaron i Chur musieli podtrzymywać z obu stron ręce Mojżesza, a on sam musiał usiąść na kamieniu, aby manewrować laską. Ta laska musiała być niezwykle ciężka.

Co prawda biblijny tekst ujawnia tylko fakt podnoszenia rąk Mojżesza do góry lub na dół. Ale podnoszenie opuszczonych rąk tylko do wysokości pasa też można uznać jako podnoszenie do góry. I nie jest to aż tak męczące dla zdrowego, silnego mężczyzny, jakim był Mojżesz. Tajemnica tkwi zatem w ciężkim sprzęcie bojowym, jakim była laska Boża. Jeżeli jakiś człowiek zna laskę, a nie zna jeszcze słów: strzelba, karabin, to taką broń porówna do laski. Jeżeli ta laska będzie zabijała wrogów z dystansu, to w jego przekonaniu mógłby to sprawiać tylko Bóg. A więc laska Boga w tym przypadku była długą bronią strzelającą. To dlatego ręce Mojżesza miały prawo mdleć, bo strzelać przez dłuższy czas jest zadaniem męczącym. Amalekitami padali jak muchy, nawet nie zdając sobie sprawy, kto dokonuje zagłady. Skąd Mojżesz mógł uzyskać taką broń? Odpowiedź będzie dopiero w następnym artykule.

Po zwycięstwie nad Amalekitami Mojżesz zbudował Bogu ołtarz (Wj 17/15). Był to pierwszy ołtarz w czasie czterdziestu dni od wyjścia z Egiptu. Dlaczego tak bardzo spektakularne przebycie Morza Czerwonego nie stało się powodem złożenia Bogu hołdu? Ten fakt budzi więc wątpliwości, czy rzeczywiście Mojżesz był inicjatorem budowy ołtarza. Argumentem jest tu fakt, że ani Mojżesz, ani też Aaron jeszcze nie znali sposobów czczenia swego Boga. Akurat w tym czasie przybył z wizytą do Mojżesza Jetro, kapłan Madianitów. Był on teściem Mojżesza i przyprowadził żonę Mojżesza, Seforę, z dwoma ich synami.

To Jetro zorganizował uroczystość ku czci Boga, złożył na ołtarzu stosowne ofiary. Jego gośćmi byli Mojżesz, Aaron i starszyzna izraelska (Wj 18/12). Czyżby Jetro był czcicielem boga Jahwe? Poniekąd tak. Jetro był kapłanem Duszary, boga Edomitów, Nabatejczyków oraz Madianitów. Słowo *duszara* wywodzi się z arabskiego *dhueszszera*, co znaczy „ten z Seir”.

W Pieśni Debory (Sdz 5/4 — BT) czytamy: „Jahwe, gdyś Ty wychodził z Seiru, gdyś z pól Edomu wyruszał...”. Również prorok Habakuk (Ha 3/3 — BT) w modlitwie swojej mówi: „Bóg przychodzi z Teman, Święty z góry Paran”.

Teman to kraina, Seir to pasmo gór, Paran to pustynia. Wszystkie te pojęcia geograficzne dotyczą Edomu. A więc egipski Chepry, edomicki Duszara i izraelski Jahwe to imiona tego samego bóstwa. Takie przynajmniej były skojarzenia starożytnych twórców literatury, mimo że kult w poszczególnych społecznościach mógł znacznie się różnić.

Wiele mówiącym faktem wpływu kapłana Jetry na organizację kultu boga Jahwe jest scena w Wj 18/13-26. Jest to relacja Elohisty (źródło E) o tym, jak Mojżesz nie potrafił

prawidłowo zorganizować spraw sądowniczych wobec Izraelitów.

Kapłan Jetro doradził, jak to zrobić. Późniejsze źródło D w Pwt 1/13-15 całą zasługę przypisało już Mojżeszowi. Rodzi się w tym miejscu uzasadnione pytanie — czy Mojżesz potrafiłby ułożyć przepisy prawne dla całego narodu izraelskiego?

Z Refidim Izraelici wyruszyli do niedalekiej miejscowości z górą Bożą, nazywaną w Biblii Horeb lub Synaj. Biblia nigdzie nie informuje o dokładnym usytuowaniu tej góry. W księgach Mojżeszowych Boża góra ma dwie nazwy: Horeb w źródłach E i D Synaj w źródłach J i P

Horeb tak naprawdę nie jest nazwą góry. Hebrajskie *hor* znaczy „góra”, zaś *eb* to kraj, kraina, miejsce. To znaczy, że każde miejsce z górą mogło być Horebem.

Na takich górach lub wzniesieniach Hebrajczycy, choć nie tylko oni, od niepamiętnych czasów wznosili ołtarze i składali ofiary swoim bogom. Zwyczaj ten przetrwał aż do czasów królewskich w Izraelu i w Judzie, o czym świadczą liczne wzmianki w księgach biblijnych. Synaj to późniejsza nazwa wprowadzona do źródeł w czasach babilońskich. Przyjmuje się, że biblijna góra Horeb lub Synaj to dzisiejszy szczyt Jabal Musa (Góra Mojżesza) o wysokości 2285 metrów w południowej części Półwyspu Synajskiego.

W jej pobliżu jest drugi, jeszcze wyższy szczyt, Jabal Katrina (Góra Katarzyny). Tradycja utożsamiania biblijnej góry ze współczesną Górą Mojżesza jest stosunkowo niedawna. W IV wieku matka Konstantyna, cesarza Bizancjum, kazała wybudować kaplicę u stóp tej góry, ponieważ miała wizję, że właśnie ta góra jest biblijną górą Synaj. W VI wieku cesarz Justynian wybudował tu Klasztor św. Katarzyny. [1]

Dokładna analiza tekstu biblijnego całkowicie wyklucza możliwość, aby Góra Mojżesza mogła być biblijną górą Horeb / Synaj.

W Wj 19/18 i Pwt 4/11 czytamy: "Góra zaś Synaj była cała spowita dymem, gdyż Jahwe zstąpił na nią w ogniu...". "...a góra płonęła ogniem aż do nieba...".

Te wersety stały się podstawą opinii, że biblijna góra w czasach Mojżesza była czynnym wulkanem. Ale czy wówczas Mojżesz mógłby na nią wchodzić? Czy Izraelici mogliby przebywać bezpiecznie u jej podnóża? Z biegiem czasu ten pomysł upadł, ponieważ naukowcy stwierdzili, że Półwysep Synaj w ogóle nie ma gór wulkanicznych. Skąd zatem dym i ogień na szczycie góry? To zostanie wyjaśnione nieco później.

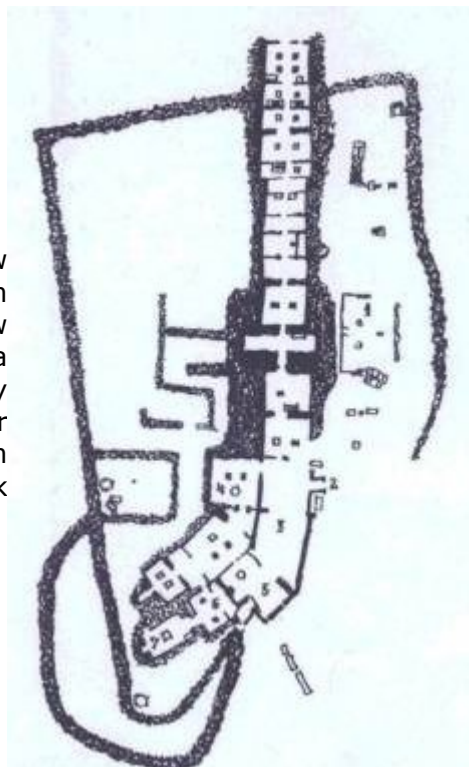
Według Lb 33/10-15 po wyjściu Izraelitów z Elim, góra Synaj stanowiła szósty obóz. Odległość od Elim do Góry Mojżesza w linii prostej wynosi 204 kilometry. Dla wędrowki w trudnym terenie mogło to być około 240 km. Średnia odległość między obozami byłaby więc równa około 40 km. Nie jest możliwe, aby Izraelici w ciągu jednego dnia mogli pokonywać takie odległości. A zatem Izraelici musieli wędrować do jakiejś bliższej góry Horeb. [2]

Słynny archeolog i egiptolog angielski, Flinders Petrie (1853-1942) około sto lat temu odkrył w pobliżu miejscowości Serabit al-Khadim górę o wysokości 755 m. W grocie tej góry mieściły się ruiny świątyni egipskiej bogini Hathor. Przypuszcza się, że została ona wykuta w skałach przez Egipcjan w okresie 2130-1790 p.n.e., w czasie panowania XI i XII dynastii. [3]

W wydzielonej części groty archeolodzy znaleźli olbrzymi tygiel do wytopu minerałów i nieco zagadkowych pozostałości. Tajemnica góry Horeb / Synaj wyjaśniła się. W czasach Mojżesza ogień i dym nad górą był efektem pracy huty ukrytej wewnątrz góry. To tu egipscy kapłani, Mistrzowie Rzemiosła, wytwarzali niezwykle produkty przy pomocy starożytnych technologii, być może pochodzących z Sumeru. W pewnej odległości od Serabit zidentyfikowano też Refidim oraz stare kopalnie turkusów [4] z czasów III dynastii. [5]

Odległość od Elim do Serabit wynosi około 128 km. Średnia odległość między wspomnianymi obozami nie przekraczała 25 km. A więc tylko ta góra spełnia wszystkie biblijne uwarunkowania. Zrozumiałe staje się, dlaczego Mojżesz prowadził Izraelitów właśnie do tej góry. Bez wydatnej pomocy kapłanów świątyni Hathor misja życiowa Mojżesza nie mogłaby być zrealizowana.

- Plan zabudowań świątyni Hathor w Serabit al-Khadim
1. Świątynia królów
 2. Brama Północna
 3. Dziedziniec główny
 4. Sala Hathor
 5. Sanktuarium
 6. Portyk
 7. Pieczara Hathor

To w tej krainie Mojżesz dłuższy czas spędził po swojej ucieczce z Egiptu (Wj 2/15). Nawiązał przyjazne stosunki z kapłanami świątyni Hathor oraz z zamieszkałymi w bliskiej odległości Madianitami. Od nich przejął idee nowej wiary w Boga, choć nie jest pewne w jakiej proporcji. Wydaje się, że samą ideę boga Jahwe i przepisy prawno-religijne przejął od Madianitów, natomiast sprząty kultowe i ubiory kapłanów od Egipcjan.

W Joz 10/13 i w 2Sm 1/18 Jahwista wspomina Księgę Sprawiedliwego. BG nazywa ją też Księgą Jaszera. Autor tej księgi, Jaszer lub Jeszer według 1Krn 2/18 był synem Kaleba i przyrodnim bratem Chura z Wj 17/10. Jaszer był autorem zwoju, którego treść została ostatecznie zredegagowana dopiero w czasach Dawida. Księga ta nie została włączona do kanonu pism świętych, gdyż zawierała treści sprzeczne z „ideologią” kapłanów żydowskich w czasach niewoli babilońskiej. [6] Tę księgę w postaci trzymetrowego zwoju z tekstem hebrajskim posiadał cesarz Karol Wielki (800-814). Biblijny tłumacz, John Wyckliffe (1320-1384) tak wspominał: „Przeczytałem Księgę Jaszera dwukrotnie i uważam, że przedstawia ona bardzo stare dzieje”.

Księga Jaszera przedstawiała zdarzenia na górze Horeb / Synaj w zupełnie innym świetle niż księgi Mojżeszowe. Jaszer stanowczo twierdził, że prawa i przepisy zawarte w Księdze Przymierza Mojżesz otrzymał od teścia, kapłana Jetro. W Księdze Jaszera nie wymieniany był bóg Jahwe, nie wspomniane były też kamienne tablice ze Świadectwem Przymierza. Siostra Mojżesza, Miriam, została przedstawiona jako wielka orędowniczka Izraelitów. To ona, a nie Mojżesz, faktycznie stanowiła moralny autorytet dla Izraelitów. Ostro występowała przeciw bratu, krytykując obcą Izraelitom religię, przejętą od Madianitów. Według Lb 12/10-15 Miriam za sprzeciwianie się Mojżeszowi z woli Boga pokryła się trądem na okres siedmiu dni. Księga Jaszera wyjaśnia, że Mojżesz zamknął ją w areszcie na okres siedmiu dni. Według Księgi Jaszera Jetro był potomkiem Ezawa.

(Ciąg dalszy w artykule *Historia budowy przybytku świętego.*)

Użyte				skróty:
BG	—		Biblia	Gdańska
BT-				Tysiąclecia
E	—	źródło	elohistyczne,	Elohista
J	—	źródło	jahwistyczne,	Jahwista
P	—	źródło	kapłańskie,	Kapłan
D	— źródło deuteronomistyczne			

Przypisy:

- [1] *Wielkie wydarzenia czasów Biblijnych*, Warszawa 1998, s. 36-38.
- [2] Laurence Gardner, *Potomkowie Dawida i Jezusa*, Warszawa 1999, s. 182, ryc. 32-34.
- [3] tamże, s. 184
- [4] *Wielkie wydarzenia czasów Biblijnych*, Warszawa 1998, s. 36 - 38.
- [5] [Zagubiona świątynia](#).
- [6] Laurence Gardner, *Potomkowie Dawida i Jezusa*, Warszawa 1999, s. 189-191.

Zbigniew Choraży

Ur. 1940. Zajmuje się tematyką biblijną. Mieszka w Repkach

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 15-01-2007)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,5209) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,5209>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz
Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl